

ยีนเป็นที่มาของคอร์รัปชันจริงหรือ Is Gene the Real Cause of Corruption?

จารุพงษ์สกุล จิณะโชติกุล

Charupongsakun Chinachotikun

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติฯ
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Nan Buddhist College
Corresponding Author, E-mail: jarupskul608@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายเรื่องยีนกับคอร์รัปชันหรือการทุจริตฉ้อโกง ปัญหาอย่างหนึ่งของการเมืองไทย คือ การคอร์รัปชัน ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้ 1) การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ เช่น การผูกขาด การเรียกเก็บส่วนแบ่ง 2) การฉกฉวยทรัพยากรของรัฐมาเป็นของครอบครัว เช่น การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ 3) การมีผลประโยชน์ทับซ้อน 4) การใช้อิทธิพลทางการเมืองหาผลประโยชน์จากตลาดหลักทรัพย์ 5) การปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาดังกล่าวนี้มีความเกี่ยวข้องกับยีนในตัวมนุษย์หรือไม่ ในทัศนะของริชาร์ด ดอร์กินส์ เห็นว่า มนุษย์มีความเห็นแก่ตัว ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่มีอยู่ในยีน แต่ยีนก็ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือต่อจิตสำนึกของมนุษย์ ขณะที่พระพุทธศาสนากล่าวถึงการคอร์รัปชันว่า เกิดจากจิตใจที่มีอกุศลมูล คือ ความโลภ โกรธ หลง ซึ่งเป็นปัจจัยภายในตัวมนุษย์ และมีปัจจัยภายนอกมาเกี่ยวข้อง ดังนั้น สาเหตุของคอร์รัปชันจึงไม่ใช่เพียงยีนในตัวมนุษย์เพียงอย่างเดียว เพราะยังมีปัจจัยอื่นที่เป็นสาเหตุร่วม เนื่องจากคนจะดีหรือเลวขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการทำของแต่ละบุคคลที่สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นประการสำคัญ

โดยสรุปแล้ว ปัญหาการเมืองไทยที่เกิดมาจากคอร์รัปชันสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ 1) เพราะความโลภของมนุษย์ คือ ความไม่มีศีลธรรมของนักการเมือง 2) จากระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่ไม่ยึดธรรมาภิบาล 3) การเมืองที่ไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุล 4) ระบบอุปถัมภ์และโครงสร้างเชิงสัมพันธ์แบบปิรามิดของสังคมไทย ซึ่งจัดเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) ระบบอุปถัมภ์ในหมู่ญาติ (2) ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย (3) ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ (4) ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ 5) การกระทำ

(กรรม) ที่มาจากปัจจัย 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของมนุษย์ ปัจจัยภายใน ได้แก่ กิเลสตัณหาในจิตใจของมนุษย์ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ โครงสร้างของระบบสังคมที่เอื้ออำนวยให้ทำความชั่ว

คำสำคัญ: ยีน; สาเหตุของคอร์รัปชัน; ปัญหาการเมืองไทย

Abstract

This article aims to explain gene and corruption. One of Thai political problems is corruption which has many types of it as follows: 1) the pursuit of economic rent, such as monopoly, market share; 2) taking the government resources into the family, such as privatization; 3) conflict of interest; 4) using of political influence to benefit from the stock market; 5) concealed the unfair administration, etc. Do these types concerned with gene? According to Richard Dawkins, human beings are selfish which is in general gene. But gene does not influence to decision or conscious mind of human beings. In Buddhist view, corruption has occurred from unwholesome root of mind (Akusala Mulla), such as desire, hatred, and delusion which are the inner factors of human beings and these are related to external factors. Hence, human beings' gene is not only the cause of corruption but also has another factor to influence. A person will be a good or bad depends on his behaviors which are related to external environment.

In final, Thai political problems which occurred from corruption are analyzed as follows: 1) it happened from desires which are immorality of human beings; 2) it happened from politics and economics which are not related to good governance; 3) it is because of politics without checks and balances; 4) it is concerned with the patronage system and pyramid structure of Thai society, for example patron-cousin system, patron-friend system, patron-organization system, and patron-career system; 5) actions (Karma) which are from two factors: (1) inner factors mean defilement; and (2) external factors mean social structure that supports to make a mistake.

Keywords: Gene; Cause of Corruption; Thai Political Problems

บทนำ

ปรารภเหตุที่องค์มนตรีแนะวิจัยยีนนักการเมืองตัดทิ้งก่อนก่อคอร์รัปชัน ซึ่งตีพิมพ์ในผู้จัดการออนไลน์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2555 จากผลการสำรวจความโปร่งใสในอาเซียน ไทยได้ 3.4 คะแนน คะแนนเต็ม 10 คะแนน องค์มนตรีชี้ว่านักวิทยาศาสตร์การแพทย์ควรวิจัยยีนที่ก่อคอร์รัปชันในตัวนักการเมือง เล็งตัดยีนทิ้ง สร้างคนดีในสังคม (แพง ชินพงศ์, 2555) ผู้เขียนจึงอยากรู้ว่า การเกิดคอร์รัปชันนั้นเกิดมาจากสันดานดิบ (ยีนชั่วร้าย) ของมนุษย์จริงหรือไม่ หรือเกิดจากการกระทำ และการประพฤตินิยามของมนุษย์เองต่างหาก หรือเป็นเพียงวาทกรรมที่สวย ๆ ทางการเมืองเท่านั้น ผู้เขียนจึงอยากรู้ความจริง ว่าเรื่องนี้ควรจะเป็นอย่างไร

เรื่องเดิมมีอยู่ว่าใน วันที่ 8 สิงหาคม 2555 นายแพทย์ บุญชัย สมบูรณ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กล่าวว่า การจัดการประชุมวิทยาศาสตร์การแพทย์ครั้งที่ 20 ในปีนี้จัดภายใต้หัวข้อ “ห้องปฏิบัติการก้าวหน้า พัฒนาสุขภาพ” เพื่อร่วมกันพัฒนานวัตกรรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ในการป้องกันและแก้ไข ปัญหา ด้านสุขภาพ โดยเฉพาะการ

พัฒนางานสาธารณสุขก่อนประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 นอกจากนี้ ในปีนี้ยังได้รับเกียรติจากวิทยากรทั้งในและต่างประเทศ มาร่วมบรรยายพิเศษ ทั้งนี้ จะมีการนำเสนอผลงานวิชาการโดยแบ่งหัวข้อนำเสนอเป็น 5 หัวข้อหลัก คือ งานโรคติดเชื้อและโรคไม่ติดเชื้อ ‘ทันโลก ทันโรค’ งาน คุ่มครองผู้บริโภคร ‘ห้องปฏิบัติการเพื่อผู้บริโภค’ งานด้านเครือข่ายวิทยาศาสตร์การแพทย์ ‘ไปให้ไกลไปด้วยกัน’ งานวิชาการด้านต่างประเทศ และความเป็นเลิศด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ เรื่องภัยพิบัติ โดยการประชุมจะเป็นเวทีที่ใช้แลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล และข้อคิดเห็นด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ และสาธารณสุข ซึ่งยังจะมีการนำเสนอผลงานวิจัยกว่า 140 ตัวอย่าง และได้เชิญ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย องค์มนตรี กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง ASEAN IN TRANSITION และท่านได้กล่าวว่า การที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จัดงานประชุมถือเป็นเรื่องที่ดี เพราะกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ถือว่าเป็นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบาย ด้วยเหตุนี้จึงอยากให้ทุกคนที่เข้าประชุม ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนา

ของกรมวิทยาศาสตร์และเพื่อประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับอยากให้เน้นประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งการที่ได้มาพูดคุยกันถือเป็นสิ่งที่ดี เพราะทำให้เรารู้ถึงเบื้องหลังของการทำงาน ประเทศเรากำลังมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งก็มาจากการเปลี่ยนแปลงของโลก และการเปลี่ยนแปลงของโลกก็ส่งผลถึงเราด้วย ซึ่งต่อไปเราคงต้องพบกับเรื่องไม่คาดฝันอยู่เสมอ ๆ ด้วยเหตุนี้จึงถือเป็นโจทย์ของกรมวิทยาศาสตร์ และสุขภาพของชุมชนที่ต้องคอยหาความรู้ และข้อมูลเพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อม ด้วยเหตุนี้จึงหวังว่าสิ่งที่ได้รับจากการประชุมครั้งนี้จะส่งผลให้ทุกคนสามารถนำไปต่อยอดได้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย กล่าวต่อไปว่า “ก่อนที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเราควรเตรียมความพร้อมใน 3 เรื่องหลัก คือ 1. การเมืองและความมั่นคง 2. เศรษฐกิจ และ 3. สังคมและวัฒนธรรม โดยต้องรู้จักมองให้เท่าทันอาเซียน มองไปถึงอนาคตซึ่งควรใช้การบูรณาการเข้าร่วม ทั้งนี้ เราควรมีการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังหลักในการพัฒนาฝีมือทางแรงงานร่วมไปถึงการหาแนวทางในการป้องกันเพิ่มสวัสดิการทางสังคมโดยการกำจัดความ

ยากจนและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งในการพัฒนา ไม่ว่าด้านใดก็ควรคำนึงถึงความปลอดภัยและทำให้ได้มาตรฐาน เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการรวมตัวของกลุ่มสมาชิกอาเซียน ทั้งนี้ต้องผลักดันให้มีการปกป้องสิทธิของผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุและคนพิการเป็นพิเศษในการป้องกันและดูแล” (แพ่ง ชินพงศ์, 2555)

นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย กล่าวอีกว่า “จากการสำรวจเรื่องความโปร่งใสของประเทศในอาเซียน พบว่าประเทศสิงคโปร์มีความโปร่งใส 9.2 คะแนนจากเต็ม 10 คะแนน รองลงมาคือ บรูไน ได้คะแนน 5.2 ที่เหลืออีก 8 ประเทศอยู่ในระดับต่ำกว่า 4.5 รวมถึงประเทศไทยด้วย ซึ่งที่ผ่านมา ไม่ว่ารัฐบาลชุดใดก็ได้คะแนนความโปร่งใสอยู่แค่ 3-4 คะแนนเท่านั้น คือ มันแย่มาก และที่น่าตกใจ คือ เด็ก-เยาวชนไทยยอมรับเรื่องคอร์รัปชันกันได้ ด้วยเหตุนี้เราต้องมาสร้างคนดีในสังคมโดยเริ่มต้นจากคนในบ้านของเราก่อน” (แพ่ง ชินพงศ์, 2555)

ดังนั้น ท่าน จึง เห็น ว่า นักวิทยาศาสตร์การแพทย์น่าจะทำการวิจัยหาวิธีที่ก่อให้เกิดการคอร์รัปชันในตัวนักการเมืองจะได้ทำการตัดยีนทิ้งก่อนเข้าสู่ระบบการเมือง

จากข้อความที่ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย แสดงความคิดเห็น ข้างต้นได้บ่งชี้ว่า ปัญหาการคอร์รัปชัน นั้นเกิดที่ตัวนักการเมือง โดยมีทัศนะว่า “ยีนในตัวของนักการเมืองทั้งหลายที่ คาดว่าเป็นต้นเหตุแห่งการคอร์รัปชัน ขึ้นในสังคมไทย” อย่างไรก็ตาม ใน บทความนี้จะได้นำแนวคิดเรื่องยีนส์ ของริชาร์ด ดอร์กินส์ มาวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นว่า ยีนมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมของมนุษย์ที่นำไปสู่คอร์รัปชันอย่างไร นอกจากนี้ได้นำแนวคิดทาง พระพุทธศาสนามาอธิบายเพื่อให้เห็น มุมมองที่ต่างออกไป

เนื้อหา

แนวคิดเกี่ยวกับคอร์รัปชัน

คำว่า คอร์รัปชัน หากนิยาม อาจตีความได้อย่างกว้างขวางมาก เช่น การทุจริต การฉ้อโกง การฉ้อราษฎร์ บังหลวง เป็นต้น โดยแต่ละความหมาย ล้วนให้ความหมายในเชิงแง่ลบทั้งสิ้น ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิดการ คอร์รัปชัน นั้นอาจเกิดจากหลายสาเหตุ หลาย ปัจจัยด้วยกัน เช่น ความยากจนของ ข้าราชการชั้นผู้น้อย การขัดกันของ ผลประโยชน์ (Conflicts of Interest) การทุจริตโดยนโยบาย (Corruption by Public Policy) เป็นต้น

จากบทความของ G. E. Caiden เรื่อง What Really is

Public Maladministration ใน วารสาร Public Administration Really Review แปลโดยติน ปรัชญ พุทธิ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ได้วางหลักการว่า คอร์รัปชัน เป็นว่าพยาธิของระบบราชการ (Common Bureaupathologies) (Caiden, 1991: 491-492) นั้น หมายความว่า คอร์รัปชันเป็นสิ่งที่ แทรกแซง คอยกีดกันระบบราชการ ประเทศไทย ปัญหาคอร์รัปชันมี มากมายแทรกเป็นยาดำไปเกือบทุก ๆ องค์กร ไม่ว่าจะเป็นวงการการเมืองก็ดี ที่เกิดจากพฤติกรรม ‘หน้าเนื้อในเสือ’ ของนักการเมืองบางคนที่อยู่ใน ‘คราบ ของผู้ใจดีมีเมตตา’ จะเข้ามาแก้ปัญหา ให้กับประชาชน แต่แท้ที่จริงแล้วกลับมี ‘ทำนาบนหลังคน’ หรือ ‘ซูดรีดซูด เนื้อ’ กับประชาชน โดยการทุจริตใน รูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดสรรงบประมาณ เข้ากระเป๋าตัวเอง การเรียกรับเงินใต้ โต๊ะ อย่างไรก็ตาม เมื่อกล่าวถึงปัญหา การทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทย โดยทั่วไป สามารถสรุปได้ 15 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) การแสวงหาค่าเช่าทาง เศรษฐกิจ เช่น การผูกขาด การให้ สัมปทาน และการเรียกเก็บส่วนแบ่ง อย่างผิดกฎหมาย โดยการสร้างความ ขาดแคลนเทียม เช่น ปัญหาการขาด แคลนน้บาดาล

2) การฉกฉวยทรัพย์สินของ
รัฐมาเป็นของครอบครัวและอาจ
กระทำโดยการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ

3) การมีผลประโยชน์ทับซ้อน
สถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลได้
รับผลเสียส่วนตัว และผลดังกล่าวมี
อิทธิพลต่อการตัดสินใจหรือการกระทำ
หน้าที่โดยขาดความเที่ยงธรรม

4) การใช้อิทธิพลทาง
การเมืองหาผลประโยชน์จากตลาด
หลักทรัพย์ (ปั่นราคาหุ้นของตัวเอง)

5) ปกปิดการบริหารงานที่ไม่
ถูกต้อง การปิดบังและให้การเท็จ

6) การใช้นโยบาย กฎหมาย
กฎเกณฑ์ ข้องบังคับต่าง ๆ อย่างมีอคติ

7) การใช้อิทธิพลทางการค้า
แสดงบทบาทเป็นนายหน้าหรือมี
ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการค้าต่าง
ตอบแทน การแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตร
กับประเทศคู่ค้า

8) การใช้ทรัพยากรของรัฐไป
ในทางมิชอบ การปลอมแปลงเอกสาร
การฉ้อฉล การใช้กองทุนของรัฐ เพื่อไป
หาผลประโยชน์ทางการเมือง

9) ไม่กระทำการตามหน้าที่
แต่ใช้ลัทธิพรรคพวกแทน เช่น การฮั้ว
ประมูล

10) การให้และการรับสินบน
การขู่เข็ญบังคับและการให้สิ่งล่อใจ

11) การยอมรับของขวัญที่ไม่
ถูกต้อง เช่น เชื้อของของขวัญมูลค่าสูง

12) ผู้บริหารประเทศทำตัว
เป็นผู้อุปถัมภ์รายใหญ่ของประเทศ
โดยการใช้นโยบายประชานิยม

13) ใช้อำนาจของตำรวจ
ทหาร และข้าราชการในทางที่ผิด

14) ททุจริตการเลือกตั้ง ทั้งการ
ซื้อเสียง และการทุจริตด้วยวิธีต่าง ๆ

15) การบริจจาคเพื่อช่วยเหลือ
การณรงค์ที่ผิดกฎหมาย เช่น การ
บริจจาคให้แก่นักการเมืองและพรรค
การเมืองรัฐบาล เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อ
การกำหนดนโยบายของรัฐบาล

แนวคิดเกี่ยวกับยีน

แนวคิดเรื่องยีนที่ผู้เขียนขอ
นำมากล่าวในที่นี้ คือ แนวคิดของริ
ชาร์ด ดอว์กินส์ (Richard Dawkins)
ในหนังสือเรื่อง The Selfish Gene
ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ. ศ. 2533 เป็น
หนังสืออธิบายวิวัฒนาการ ปรัชญา
วิเคราะห์ของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ออกซฟอร์ด หนังสือเล่มนี้เขียนตาม
กระบวนการวิทยาศาสตร์ร่วมสมัย ซึ่ง
ไม่ได้เป็นเพียงตำราอ่านสนุกเท่านั้น
แต่เป็นการพยายามท้าทายคติความ
เชื่อเดิม ๆ ขณะเดียวกันก็กระตุ้นผู้อ่าน
ในวงกว้างเข้ามามีส่วนร่วมในการขบ
คิดและถกเถียงประเด็นความขัดแย้งนี้
ด้วย อย่างไรก็ตาม มีข้อควรพิจารณา
ก่อนอ่านหนังสือเล่มนี้ ประการแรก
ผู้อ่านควรมีความรู้พื้นฐานด้านชีววิทยา

เบื้องต้นมาบ้าง โดยเฉพาะเกี่ยวกับกฎ การคัดเลือกโดยธรรมชาติ ประการที่ สอง เนื้อหามองโลกในแง่ร้ายอาจไม่ เหมาะสำหรับเยาวชนหรือผู้อ่านที่ยัง ไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอ และประการ สุดท้าย เป็นหนังสือที่ผู้อ่านควรทำ ความรู้จักเนื้อหาคร่าว ๆ ก่อน สำหรับ กลุ่มอนุรักษนิยม กลุ่มเคร่งศีลธรรม หรือแม้แต่กลุ่มมนุษยนิยม เนื่องจาก เนื้อหาของ The Selfish Gene อาจ ทำให้รับไม่ได้ เนื้อหาที่น่าสนใจมี ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ดอร์กินส์อ้างว่า ศีลธรรม อันดีของมนุษย์ไม่ได้มีเหตุผลทาง ทฤษฎีรองรับอยู่เลย การคาดหวังให้ มนุษย์ปฏิบัติต่อกันด้วยความกรุณา และปราศจากความเห็นแก่ตัวขัดกับ ธรรมชาติของเรา เราไม่ได้กล่าวโทษ มนุษย์หรือยีนว่าเป็นต้นเหตุแห่งความ ชั่วร้าย แต่ความเห็นแก่ตัวเป็นเรื่อง ปกติธรรมดาสำหรับกฎการคัดเลือก โดยธรรมชาติ ยิ่งไปกว่านั้น หน่วยมูล ฐานที่ผ่านการคัดเลือกโดยธรรมชาติ ไม่ใช่การคัดเลือกกลุ่มหรือการคัดเลือก เผ่าพันธุ์อย่างที่คนส่วนใหญ่เข้าใจ การ ยึดถือเอาว่าสิ่งมีชีวิตเป็นผลผลิตของ กระบวนการวิวัฒนาการ จึงอาจเป็น การทีกักเอาเอง จากวิสัยมองโลกโดย ยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง

2. ดอร์กินส์เสนอว่า หน่วยมูล ฐานที่ผ่านการคัดเลือกโดยธรรมชาติ

คือ ยีน นั้นหมายความว่า สิ่งมีชีวิตทุก ชนิด ไม่ว่าจะเป็นปรสิต ต้นไม้ สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม หรือแม้แต่มนุษย์ อาจเป็นเพียงเกราะ หุ้มหรือเครื่องกลสำหรับการดำรงชีวิต ของยีนกลุ่มหนึ่งเท่านั้น

3. ดอร์กินส์ยังกล่าวอ้างถึง ความสำเร็จในการสร้างโมเลกุลอินทรีย์ ใน หีอง ทดลอง ซึ่งเลียนแบบ สภาพแวดล้อมโลกยุคดึกดำบรรพ์ การ ทดลองดังกล่าวยืนยันถึงความเป็นไป ได้ที่จะเกิดโมเลกุลอินทรีย์ ใน มหาสมุทรยุคดึกดำบรรพ์ จนกระทั่ง 3.5 พันล้านปีก่อน มันจึงเริ่มมี ความสามารถจำลองตัวเองได้ และอีก 600 ล้านปีให้หลัง นักจำลองตัวเอง เหล่านี้ก็อาศัยอยู่ในสิ่งมีชีวิตทุกชนิด และถูกเรียกโดยมนุษย์ว่า ยีน จากนั้น เขาจึงนำพาผู้อ่านไปรู้จักยีน โครโมโซม และดีเอ็นเอ ยีนหนึ่ง ๆ ต้องแย่งพื้นที่ จำกัดบนโครโมโซมกับยีนคู่ตรงข้าม ของมันเอง ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสใน การอยู่รอดของตัวเองด้วยการลด โอกาสการอยู่รอดของศัตรู พฤติกรรม ลักษณะนี้ผู้เขียนให้นิยามไว้ว่า เป็น ความเห็นแก่ตัวของยีน นอกจากนี้ โอกาสการอยู่รอดของตัวอ่อน – เครื่องกลเพื่อความอยู่รอด – ก็หมายถึง โอกาสการอยู่รอดของยีนเท่า ๆ กัน ต่อเมื่อผ่านพ้นช่วงที่ยีนจำลองตัวเอง สำเร็จแล้ว เครื่องกลเพื่อความอยู่รอด

จึงหมดประโยชน์ แก่ลงและตายจากไป อย่างไรก็ตาม หน่วยเล็ก ๆ จำนวนมากของยีนจะยังคงเพิ่มจำนวนและดำรงอยู่ในรุ่นต่อ ๆ ไป สิ่งมีชีวิตต่างมีวิวัฒนาการที่ซับซ้อนขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อปกป้องยีนที่อยู่ภายใน กระนั้น จิตสำนึกของเราก็ไม่ได้ถูกยีนบงการอยู่ตลอดเวลา

4. ดอร์กินส์ได้เปรียบเทียบประเด็นนี้ไว้อย่างน่าสนใจกับคอมพิวเตอร์ที่ถูกโปรแกรมให้แข่งขันหมากรุกกับมนุษย์ นักเขียนโปรแกรมมีหน้าที่เพียงโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์มีศักยภาพดีพอที่จะแข่งขันเท่านั้น แต่นักเขียนโปรแกรมไม่ได้มีส่วนร่วมกับการตัดสินใจของคอมพิวเตอร์ระหว่างการแข่งขันเลย ยีนก็เช่นกัน มันไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงต่อกระบวนการตัดสินใจของสิ่งมีชีวิตในปัจจุบัน หากแต่มีส่วนต่อการกำหนดคุณสมบัติต่าง ๆ มาตั้งแต่ต้น ซึ่งหากคุณสมบัติดังกล่าวส่งผลเสียต่อการดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมหนึ่ง ๆ แล้ว ทั้งเครื่องกลเพื่อความอยู่รอดและยีนของมันก็ต้องถูกคัดออกในที่สุด

5. ดอร์กินส์มองว่า มนุษย์ในยุคปัจจุบันเป็นข้อยกเว้นประการหนึ่ง เนื่องจากการคุมกำเนิดและรัฐสวัสดิการ จัดเป็นกระบวนการที่ฝืนธรรมชาติ แม้จะสามารถเป็นตัวแทนของความกรุณาระหว่างมนุษย์ด้วย

กันเองได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็เพิ่งเริ่มต้นได้เพียงอดีตใจเดียวเท่านั้น เมื่อเทียบกับประวัติศาสตร์อันยาวนานของเรา เขาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของพ่อแม่-ลูก-พี่น้อง และระหว่างพฤติกรรมของเพศผู้-เพศเมีย โดยอาศัยค่าความเกี่ยวข้องและอัตราส่วนความเสถียรทางวิวัฒนาการเข้ามาช่วย

6. ดอร์กินส์อ้างถึงกลยุทธ์ที่ลูกแต่ละตัวใช้ เพื่อดึงดูดทรัพยากรจากพ่อแม่ให้ได้มากกว่าพี่น้องของมันเอง นอกจากนี้ พ่อและแม่ก็ยอมมีกลยุทธ์ที่จะผลักระการเลี้ยงดูลูกให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ด้วยแรงกดดันทางวิวัฒนาการ สิ่งมีชีวิตเพศผู้จึงมักมีเซลล์สืบพันธุ์ที่มีขนาดเล็ก และคล่องตัวกว่า ดังนั้น ต้นทุนการเลี้ยงดูลูกจึงตกอยู่กับเพศเมียเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่เพศผู้มีแนวโน้มที่จะละเลยการเลี้ยงดูลูกหรือแม้แต่ละทิ้งลูกเพื่อไปสืบพันธุ์กับเพศเมียตัวอื่น ๆ

โดยสรุปแล้ว แม้ในปัจจุบันนักชีววิทยาจะหันมาสนใจเกี่ยวกับการคัดเลือกหลายลำดับกันมากขึ้น แต่นักชีววิทยาสสมัยใหม่จำนวนมากมองว่า ทฤษฎีการคัดเลือกโดยยีน ยังคงสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในกระบวนการวิวัฒนาการได้อย่างน่าพอใจ กระนั้น นอกเหนือจากภาคทฤษฎีแล้ว ข้อสังเกตบางประการ

ของดอว์กินส์ก็ใช้ว่าจะหาหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ยืนยันได้ทั้งหมด และเขาก็ไม่สามารถตอบได้ว่า พฤติกรรมชั่วร้ายของคนจะเกิดมาจาก ยีนในร่างกายของมนุษย์หรือไม่ ในประเด็นที่ดอว์กินส์ยังหาคำตอบไม่ได้ เกี่ยวกับพฤติกรรมชั่วร้ายที่เกิดจากมาจากยีนนี้เอง ที่อาจมีทัศนะของ พระพุทธศาสนาที่สามารถอธิบาย ประเด็นนี้ได้

การคอร์รัปชันในทัศนะของ พระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนามีความเชื่อเกี่ยวกับหลักกรรมที่มีความสัมพันธ์กับ โลกนี้และโลกหน้าที่เรียกว่า สังสารวัฏ คือ การเวียนว่ายตายเกิดด้วยอำนาจของกิเลส กรรมและวิบาก ซึ่งสิ่งที่เป็น ตัวสร้างวงเวียนของวัฏจักรเหล่านี้ หากกล่าวให้เข้าใจโดยง่าย ก็คือเรื่อง กุศลและอกุศลหรือบุญและบาปในจิตใจมนุษย์นั่นเอง ดังนั้น ในประเด็น เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมชั่วร้ายกับยีน จึงเกี่ยวข้องกับเรื่องของ กรรม คือ การกระทำในอดีตอัน ยาวนาน และกรรมนี้เองที่เป็นตัว ควบคุมลักษณะทางพันธุกรรมของ มนุษย์หรือสิ่งมีชีวิต ในที่นี้ขอเสนอ ทัศนะของ พระพุทธศาสนาที่มีความสัมพันธ์ระหว่างคอร์รัปชันที่มี สาเหตุมาจากอกุศลกรรม ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยภายใน ประกอบไปด้วยสภาพจิตใจที่อ่อนแอ ลุแก่อำนาจ ฝ่ายอกุศลมีการทุจริตเป็นการกระทำความชั่วมีทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ตามหลักพระพุทธศาสนาแล้วการกระทำการคอร์รัปชันถือว่าเป็นอกุศลเพราะพระพุทธศาสนาสอนคนให้ละความชั่ว กระทำแต่ความดีและยังจิตใจของตน ให้บริสุทธิ์ ซึ่งโดยหลักการแล้ว การกระทำความชั่วเป็นอกุศลกรรมอันมี มูลมาจากความชั่วร้ายของจิตใจ และได้สอนในเรื่องของการกระทำความชั่ว มีปัจจัยทั้งภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อให้เข้ากับหลักของพระพุทธศาสนา ใน หัวข้อ ของ อกุศลมูล จึงให้ความหมายของอกุศลมูล อันหมายถึง รากเหง้าแห่งความชั่ว มี 3 อย่าง คือ โลภะ โทสะ โมหะ (พระไตรปิฎก ภาษาไทย เล่ม 35 ข้อ 909: 566)

2. ต้นเหตุแห่งความชั่วทาง พระพุทธศาสนา อกุศลมูล หมายถึง รากเหง้าแห่งความชั่ว มี 3 อย่าง คือ 1. โลภะ ความอยากได้ 2. โทสะ ความประทุษร้ายเขา 3. โมหะ ความเขลาหลง ไม่รู้จริง เมื่ออกุศลมูลมีอยู่ย่อมพาให้อกุศลอื่น ๆ เกิดขึ้น อกุศลมูล แปลว่า รากเหง้าของอกุศลต้นเหตุของ อกุศล หรือที่เกิดของอกุศล อกุศลมูล จึงเป็นต้นเหตุหรือสาเหตุที่คนให้ทำ บาปอกุศลหรือความชั่วต่าง ๆ มี 3 อย่าง คือ 1. โลภะ คือ ความโลภ เป็น

ต้นเหตุให้เกิดการลักขโมย การปล้น การหลอกลวง การฉ้อโกง เป็นต้น 2. โทสะ คือ ความคิดร้าย เป็นต้นเหตุให้เกิดการล้างผลาญกัน การฆ่าฟัน การทะเลาะวิวาท การพุดจาหยาบคาย เป็นต้น 3. โมหะ คือ ความหลง เป็นต้นเหตุให้เกิดความถือตัวถือตน ความอกตัญญู ความริษยาความดื้อรัน เป็นต้น

3. เหตุแห่งความดีทัสนะ พระพุทธศาสนา ได้แก่ อโลภะ คือ ความไม่욕ได้ อโทสะ คือ ความไม่ประทุษร้าย และอโมหะ คือ ความไม่หลง (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 22 ข้อ 39: 490) ซึ่งเป็นกุศลหรือการสร้าง ความดี ฉะนั้น ควรแสวงหาสภาพของ กุศลธรรม แม้ในรากเหง้าทั้งหลาย เหมือนในสัมปยุตธรรมทั้งหลาย บัณฑิตพึงถือเอามูล ว่าเป็นเหตุ ดุจ โยนิโสมนสิการ เป็นต้น เป็นเหตุแห่ง ความเป็นกุศล (และ) ดุจโยนิโส มนสิการ เป็นต้น เป็นเหตุแห่งความ เป็นอกุศล

4. ปัญหาสังคัมในทัสนของ พระพุทธศาสนา มูลเหตุแห่งปัญหา ของสังคัมที่เกิดจากคนชาติศีลธรรม ประจำจิตใจ ไม่มีหิริ คือ ความละอาย แก่ใจ ไม่มีโอตตปปะ คือ ความเกรง กลัวบาปกรรมที่กระทำ เกิดตัณหา ความอยาก ตัณหาแบ่งออกเป็น 3 อย่าง (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 35

ข้อ 916: 573) ได้แก่ 1. กามตัณหา คือ ความอยากในรสสัมผัสทั้งหลาย 2. ภวตัณหา คือ ความอยากทางจิตใจ เมื่อได้สิ่งนั้นมาแล้ว ไม่ต้องการให้มัน เปลี่ยนแปลง 3. วิภวตัณหา คือ ความ ไม่อยากทางจิต ความอยากดับสูญ ทั้งนี้ เพราะคนขาดคุณธรรม ขาดการ รักษาจิตใจตนเอง แต่ยังคงอยู่ใต้ อำนาจของตัณหา ถือเป็นต้นเหตุแห่ง การกระทำความผิดโดยเฉพาะสังคัมใน ปัจจุบันคนในสังคมส่วนใหญ่นับถือ ความร่ำรวย และเป็นกระแสบริโภคนิยมที่มาแรง การมีค่านิยมแบบนับถือ พวกพ้องน้องพี่เป็นระบบอุปถัมภ์ มีความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์มากยิ่งขึ้น

ขณะเดียวกัน ในระบบ การเมืองมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง เป็นปัจจัยจูงใจให้คนกระทำความผิด คือ การทุจริตคอร์รัปชัน ทั้งนี้ เป็น เพราะติดยึดในตัณหา คือ ความอยาก ในทั้ง 6 ประการ (พระไตรปิฎก ภาษาไทย เล่ม 11 ข้อ 323: 318) คือ 1. รูปตัณหา คือ อยากได้รูป (ที่ มองเห็นด้วยตา) 2. สัททตัณหา คือ อยากได้เสียง 3. คันธตัณหา คือ อยาก ได้กลิ่น 4. รสตัณหา คือ อยากได้รส 5. โภกัณฐตัณหา คือ อยากได้โภกัณฐพะ (ความรู้สึทางกายสัมผัส) 6. อัมม ตัณหา คือ อยากในธรรมารมณ์ (สิ่งที่ ใจนึกคิด) ความเกิดขึ้น ความปรากฏ แห่งตัณหาทั้ง 6 นี้ เป็นความเกิดขึ้น

แห่งทุกซ์ ความดับโดยไม่เหลือ ความ
สงบระงับ ความสูญแห่งตัณหาทั้ง 6 นี้
เป็นความดับโดยไม่เหลือแห่งทุกซ์

5. ความดีที่พระพุทธศาสนา
ยกย่องและหลักธรรมที่แบ่งคน
ออกเป็นวัยเพื่อศึกษาศีลธรรม ศีล 5
ถือ เป็น ข้อ วัตร ป ฏิ ภา ติ ข อง
พุทธศาสนิกชนที่เป็นมงคลของชีวิต
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงแสดงหลัก
มงคลสูตร ซึ่งมีทั้งหมด 38 ประการ
เนื้อหาในพระสูตรมงคล พระสัมมาสัม
พุทธเจ้าทรงสอนไม่ให้ยึดถือวัตถุ แต่
ยึดถือ การ ป ฏิ ภา ติ ฝึก ฝน ตน เอง
(พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 25 ข้อ 1-
13: 6-8) ดังนี้ 1. ไม่คบคนพาล 2. คบ
บัณฑิต 3. บูชาคนที่ควรบูชา 4. อยู่ใน
ปฏิรูปเทศ อยู่ในถิ่นมีสิ่งแวดล้อมดี 5.
ได้ทำความดีให้พร้อมไว้แต่ก่อน 6. ตั้ง
ตนไว้ชอบ 7. เล่าเรียนศึกษามาก 8. มี
ศิลปวิทยา 9. มีระเบียบวินัย 10. วาจา
สุภาพ 11. บำรุงมารดาบิดา 12.
สงเคราะห์บุตร 13. สงเคราะห์ภรรยา
14. การงานไม่อาภูล 15. รู้จักให้ 16.
ประพฤติธรรม 17. สงเคราะห์ญาติ
18. การงานไม่มีโทษ 19. เว้นจากความ
ชั่ว 20. เว้นจากการดื่มน้ำเมา
21. ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย 22.
ความเคารพ 23. ความสุภาพอ่อนน้อม
24. ความสันโดษ 25. มีความกตัญญู
26. พึงธรรมตามกาล 27. ความอดทน
28. เป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย 29. พบเห็น

สมณะ 30. สนทนาธรรมตามกาล 31.
มีความเพียรเพียรกาล 32. ประพฤติ
พรหมจรรย์ 33. เห็นอริยสัจ 34. ทำ
พระนิพพานให้แจ้ง 35. ถูกโลกธรรม
จิตไม่หวั่นไหว 36. จิตไม่เศร้าหมอง
37. จิตปราศจากธุลี 38. จิตเกษม

วิเคราะห์ปัญหาการคอร์รัปชันใน สังคมปัจจุบัน

ในการวิเคราะห์นี้จะเชื่อมโยง
ประเด็นเรื่องคอร์รัปชันว่ามีความ
เกี่ยวกับยีนหรือไม่ อย่างไร รวมถึง
ทัศนะของพระพุทธศาสนาที่มีประเด็น
เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการคอร์รัปชันมิได้
เกิดขึ้นจากยีนในร่างกายของมนุษย์
เป็นต้นเหตุ แต่คอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติ
ที่สืบเนื่องมาจากความโลภของมนุษย์
หรือลักษณะทางวัฒนธรรมและ
ศีลธรรมของนักการเมืองของผู้นำทาง
สังคม ชุมชนไทยที่หลายคนคิดว่า คง
จะไม่มีทางแก้ได้ หากแต่เป็นเรื่อง
ผิดปกติที่เกิดจากปัญหาการบริหารการ
จัดการทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมที่
ไม่ดี โดยเฉพาะการละทิ้งศีลธรรม และ
ปัญหานี้มีทางป้องกันและปราบปราม
ได้ ถ้าประชาชนตระหนักและรู้ว่า
ขณะนี้ประเทศไทยมีการคอร์รัปชันสูง
อันดับต้น ๆ ในเอเชีย และคะแนน
ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่จัดโดย
องค์กรโปร่งใสระหว่างประเทศในปี

พ.ศ. 2549 ไทยได้ 3.8 จาก 10 (ต่ำกว่า 5 คือสอบตก) และอยู่ลำดับที่ 59 ของประเทศทั่วโลก วัดจากประเทศที่โปร่งใสมากมาหาน้อย สาเหตุที่ไทยมีคอร์รัปชันมาก เพราะชนชั้นนำกลุ่มน้อยมีอำนาจทางเศรษฐกิจการเมือง และการครอบงำข้อมูลข่าวสารเหนือกว่าประชาชนส่วนใหญ่ที่ยากจนมาก ประชาชนถูกครอบงำให้คิดว่าคอร์รัปชันเป็นเรื่องปกติในสังคมไทยที่คงไม่มีทางแก้ได้ และบางส่วนคิดว่าในเมื่อรัฐบาลไหน ๆ ก็คอร์รัปชันด้วยกันทั้งนั้น ถ้ารัฐบาลนี้จะคอร์รัปชันบ้าง แต่ทำงานเป็นช่วยให้เศรษฐกิจเจริญก้าวหน้า ก็ยังดีกว่ารัฐบาลที่ทำงานไม่เป็น

2. คอร์รัปชันเกิดจากระบบเศรษฐกิจการเมืองที่ไม่เป็นธรรม ไม่ยึดในหลักศีลธรรมและธรรมาภิบาล จึงทำให้ไม่เป็นประชาธิปไตยแบบที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง และการที่ประชาชนไทยได้รับการศึกษา และข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพต่ำ ประชาชนไทยส่วนใหญ่ยังมีกรอบวิธีคิดถึงปัญหาคอร์รัปชันว่า เป็นเรื่องของปัจเจกชนที่โลกเห็นแก่ตัว นักการเมืองฝ่ายค้าน สื่อมวลชน นักวิชาการองค์กรประชาชน นิยมการเปิดโปงโจมตี และเน้นการเอาผิดนักการเมือง และเจ้าหน้าที่คอร์รัปชันเป็นรายบุคคล แต่ไม่ได้เสนอแนวทางแก้ปัญหาในเชิง

โครงสร้างอย่างเป็นระบบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดคอร์รัปชันครั้งใหม่อีก

3. คอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องที่เกิดจากธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความโลภเห็นแก่ตัวในทางพระพุทธศาสนาเท่านั้น หากแต่ยังมีสาเหตุสำคัญมาจากปัญหาการบริหารจัดการทางการเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่เอื้อให้ชนชั้นนำกลุ่มน้อยมีอำนาจมาก และมีพฤติกรรมโกงหรือเห็นแก่ตัวระยะสั้นมากเกินไป โดยไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลที่เหมาะสม ไม่มีการพัฒนาด้านความฉลาดเห็นการณ์ไกล เพื่อส่วนรวม ขาดกรให้โอกาสประชาชนเข้ามีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานภาครัฐอย่างจริงจัง

4. ระบบอุปถัมภ์และโครงสร้างเชิงสัมพันธ์แบบปิรามิดของสังคมไทย เป็นอุปสรรคสนับสนุนให้ผู้ด้อยกว่าต้องยอมจำนนต่อผู้สูงกว่าซึ่งจัดกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1) ระบบอุปถัมภ์ในหมู่ญาติ นับว่าเป็นระบบที่เก่าแก่มากระบบหนึ่งในสังคมไทย ตามวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างญาติอาวุโส (พี่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย) กับญาติผู้น้อง (น้อง ลูก หลาน เหลน) เป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์อย่างชัดเจน และน่าจะเป็นระบบที่คงทนถาวรที่สุด

2) ระบบอุปถัมภ์ในหมู่มิตรสหาย ความเป็นเพื่อนในสังคมไทย

ปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมรุ่น เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนสถานศึกษา และเพื่อนตาย ความคาดหวังระหว่างเพื่อนมีความลึกซึ้งและมากกว่าบางสังคม เพื่อนในสังคมไทยคาดหวังต่อกันและกันมากกว่า ความเป็นเพื่อนแท้จึงมักจะวัดกันได้ด้วยพฤติกรรมความช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน หรือการที่เพื่อนซึ่งมีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจสูงกว่าให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนผู้ด้อยฐานะอย่างสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็จะแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นจนถึงขั้นกลายเป็นญาติสนิทกันก็ได้ เพื่อนผู้ที่ได้รับความอุปถัมภ์ทางด้านวัตถุก็จะตอบแทนด้วยความจงรักภักดี การรู้จักบุญคุณ คอยป้องกันเพื่อนผู้ให้ความอุปถัมภ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามสติปัญญาและความสามารถที่ตนมีอยู่ การตอบแทนบุญคุณบางครั้งก็แสดงออกด้วยการนำสิ่งของเล็กน้อยมาให้ในโอกาสอันควร

3) ระบบอุปถัมภ์ในองค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือของเอกชนก็ตาม มักจะถูกมองในแง่ลบอยู่ตลอดเวลาว่า ระบบอุปถัมภ์ทำให้ระบบบริหารขาดประสิทธิภาพ ซึ่งก็มีส่วนจริงอยู่บ้าง การใช้ระบบอุปถัมภ์มากเกินไปก็อาจจะทำให้เกิดความระส่ำระสาย เกิดการเสียขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานอยู่นอวงอุปถัมภ์ได้เช่นกัน

4) ระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพ เป็นระบบอุปถัมภ์ที่น่าจะมีลักษณะคงทนน้อยกว่าแบบอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว แต่ลักษณะอื่น ๆ ของระบบอุปถัมภ์ก็ยังมีครบ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปฏิบัติต่างตอบแทน ความสูงศักดิ์ของผู้อุปถัมภ์และความจงรักภักดีของผู้รับอุปถัมภ์ สำหรับสังคมไทยระบบอุปถัมภ์ระหว่างอาชีพหรือข้ามอาชีพนี้อาจจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1. กลุ่มข้าราชการกับพ่อค้า 2. กลุ่มนักการเมืองกับชาวนา การอุปถัมภ์ระหว่างข้าราชการกับพ่อค้าเป็นไปในรูปของการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางด้านวัตถุระหว่างกันมากกว่า กล่าวคือฝ่ายราชการจะอำนวยความสะดวกให้แก่พ่อค้า นักธุรกิจ ซึ่งจะเป็นฝ่ายทดแทนบุญคุณหรือตอบแทนด้วยการให้เงินทองหรือทรัพย์สินมีค่าอย่างอื่น

5. แนวทางพระพุทธศาสนาได้อธิบายเรื่องกรรมหรือพฤติกรรมการกระทำเหล่านี้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการคอร์รัปชันว่ามาจากปัจจัยที่สำคัญสองส่วน คือ ปัจจัยภายนอกร่างกายของมนุษย์กับปัจจัยภายในจิตใจของมนุษย์ ปัจจัยภายนอก ได้แก่ โครงสร้างของระบบสังคมที่เอื้ออำนวยให้โอกาส สภาพสิ่งแวดล้อม พื้นที่สังคม เวลา รายได้ ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ รวมทั้งกระบวนการกล่อมเกลา

ทางสังคม การคบเพื่อนที่ประกอบ
กรรมทำชั่ว สถาบันของสังคม ความ
จำเป็นในการเลี้ยงชีพ ความยากจน
การขาดการศึกษา การขาดจริยธรรม
เป็นต้น จึงเปิดโอกาสให้กระทำความ
ชั่วได้ง่ายขึ้น

6. ปัจจัยภายในจิตใจของ
มนุษย์ ได้แก่ ความโลภ ความอยากได้
ตัณหา สภาพจิตใจที่ชั่วร้าย ทศนคติ
ค่านิยม กระแสการบริโภคนิยม โอกาส
ของสังคมที่เป็นระบบอุปถัมภ์ตกอยู่ได้
อิทธิพลของอกุศลกรรมบถ 10
ประการ ซึ่งประกอบด้วยกายกรรม 3
วจีกรรม 4 มโนกรรม 3 (พระไตรปิฎก
ภาษาไทย เล่ม 12 ข้อ 440: 473-475)
รวมไปถึงความหย่อนยานทางคุณธรรม
และศีลธรรม คือ เกิดอกุศลกรรม 10
ประการในจิตใจของมนุษย์
อกุศลกรรมบถแปลตามตัวได้ว่า ทาง
แห่งกรรมที่เป็นอกุศล คือ การกระทำ
อันเป็นทางนำไปสู่ทุกข์ มี 10 อย่าง
แยกได้เป็น 3 หมวด คือ 1) กายกรรม
3 ได้แก่ 1. ปาณาติบาต (การฆ่าสัตว์)
2. อทินนาทาน (การลักทรัพย์) 3.
กาเมสุมิฉฉาจาร (การประพฤติดีทาง
กาม) วจีกรรม 4 ได้แก่ 1. มุสาวาท
(พูดเท็จ) 2. ปิสุณวาจา (พูดส่อเสียด
คือ พูดยุยงให้เขาแตกแยกกัน) 3. ผรุส
วาจา (พูดคำหยาบ) 4. สัมผัปปลาปะ
(พูดเพ้อเจ้อ) ทั้ง 4 ข้อนี้เป็นเรื่อง
รายละเอียดของศีลห้า มโนกรรม 3

ได้แก่ 1. อภิชฌา (เพ่งเล็งอยากได้ของ
ของผู้อื่นมาเป็นของตน 2. พยาบาท
(คิดปองร้าย) 3. มิจฉาทิฏฐิ (เห็นผิด
จากคลองธรรม) ทั้ง 3 ข้อนี้ เป็นกรรม
ที่เกิดขึ้นในใจ ถ้าเมื่อใดมีกำลังที่มาก
พอหรือมีโอกาสมที่เหมาะสม ก็จะส่งผล
ให้เกิดการกระทำทางกายหรือทาง
วาจาออกมา ซึ่งการกระทำเหล่านั้นก็
อาจจะเข้าข่ายกายกรรม 3 ที่เป็น
ทุจริต หรือวจีกรรม 4 ที่เป็นทุจริต ข้อ
ใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อก็ได้

7. ยืนในร่างกายมนุษย์ไม่มีผล
ต่อการกระทำทุจริตคอร์รัปชันแต่
ประการใด แม้ในพุทธพจน์ที่ได้ตรัสไว้
เป็นหลักฐานยืนยันจากมุมมองมนุษย์
ทั้งหลายว่า การจะดีหรือเลวนั้นย่อม
อยู่ที่การกระทำเท่านั้น อันเป็นข้อ
ยืนยันดังปรากฏเป็นพุทธวจนะว่า “คน
จะชื่อว่าเป็นคนเลว เพราะชาติกำเนิดก็
หาไม่ได้ จะชื่อว่าเป็นพราหมณ์ เพราะ
ชาติกำเนิดก็หาไม่ได้ แต่ชื่อว่าเป็นคน
เลวเพราะกรรม ชื่อว่าเป็นพราหมณ์
เพราะกรรม” (พระไตรปิฎกภาษาไทย
เล่ม 25 ข้อ 136: 531-532)

สรุป

จากการวิเคราะห์มาทั้งหมด
จึงไม่เห็นด้วยว่า ยืนในตัวมนุษย์เป็น
สาเหตุแห่งการคอร์รัปชัน ทั้งนี้ความ
จริงมีปัจจัยอื่นที่เป็นเหตุหลักดังได้
นำเสนอข้างต้น เพราะคนจะดีหรือเลว

นั้นย่อมอยู่ที่การกระทำ การประพฤติของแต่ละบุคคลเป็นประการสำคัญ การที่นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย กล่าวถึงนั้น น่าที่จะเป็นการกล่าว ประชดประชันบรรดานักการเมืองทั้งหลายที่คดโกง หาได้อยู่ที่ยืนเป็นตัวกำหนดไม่ การที่จะแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันได้ต้องใช้หลายวิธีการเข้าช่วยหรือร่วมกันแก้ไขโดยมวลรวม โดยมีทฤษฎีหลาย ๆ อย่าง เช่น หลักนิติรัฐ คือ รัฐที่อยู่หรือปกครองภายใต้กฎหมายหรือใช้กฎหมายควบคุม หลักการตรวจสอบอำนาจรัฐ กล่าวคือ เป็นการตรวจสอบอำนาจรัฐโดยองค์กรทั้งภาครัฐ ประชาชนและเอกชน ปัจจุบันสังคมไทยได้มีกลุ่มคนบางส่วนหรือหลายองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชนในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ เช่น สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คอร์รัปชันไม่ใช่เรื่องปกติที่สืบเนื่องมาจากความโลภของมนุษย์หรือลักษณะทางวัฒนธรรมและศีลธรรมของนักการเมืองไทยที่หลายคนคิดว่าคงจะ

ไม่มีทางแก้ได้ แต่เป็นเรื่องผิดปกติที่เกิดจากปัญหาบริหารจัดการทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมที่ไม่ดี และปัญหานี้มีทางป้องกันและปราบปรามได้ ถ้าประชาชนตระหนักและรู้วิธีอย่างแยบยล

ส่วนการตรวจสอบการทำงานของรัฐโดยภาคเอกชน เช่น องค์กรเอกชนอิสระ (NGO) กลุ่มนักศึกษา กลุ่มมวลชนต่าง ๆ ดังนั้น ไม่ว่าภาครัฐและเอกชน จึงควรสร้างสรรค์สังคมและร่วมขจัดปัญหาการคอร์รัปชันไปจากสังคมไทย โดยไม่ว่าจะเป็นจากการปลุกฝั่งเยาวชนให้มีแนวความคิดที่รังเกียจและต่อต้านการคอร์รัปชัน หรือการสร้างค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริตให้แก่สังคม วิธีการเหล่านี้เองที่จะเป็นเส้นทางที่จะนำไปสู่การลดลงของปัญหาดังกล่าว และอาจทำให้ปัญหาดังกล่าวหมดไปจากสังคม ถึงเวลาแล้วหรือยังที่ทุกคนในสังคมไทยไม่ควรนิ่งดูดาย ปลอ่ยให้การทุจริตคอร์รัปชันมากัดกินและบ่อนทำลายสังคมไทยของเรา เพื่อที่เราชาวไทยจะได้พูดได้เต็มปากสักทีว่า คนไทยโปร่งใส ไร้คอร์รัปชัน

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). *กลเม็ดเด็ดพิชคอร์รัปชัน*. กรุงเทพมหานคร: ชัคเชสมิเดีย.

- แพ่ง ชินพงศ์. (8 สิงหาคม 2555). องค์มนตรีแนะวิจัยยื่นนักการเมืองตัดทิ้งก่อนก่อคอร์รัปชัน. ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2561, จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9550000097456>
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 11, 12, 22, 25, 35. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). แนวทางปราบคอร์รัปชันอย่างได้ผล: เปรียบเทียบไทยกับประเทศอื่น. กรุงเทพมหานคร: สายธาร.
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2549). ทฤษฎีการคอร์รัปชัน. กรุงเทพมหานคร: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- Caiden, G. E. (1991). What Really Is Public Maladministration? *Public Administration Review*. 51 (6), 486-493.
- Dawkins, R. (2006). *The Selfish Gene*, 25th ed. Oxford: Oxford University Press.